

7

LANGKAH KEPULIHAN DALAM PENAGIHAN

PANDUAN UNTUK PEMBIMBING

Aplikasi Pendekatan Agama Islam dalam Kepulihan

Editor:

ABD. HALIM MOHD HUSSIN
MUHAMMAD KHAIRI MAHYUDDIN

UNIVERSITI SAINS ISLAM MALAYSIA
جامعة العلوم الإسلامية الماليزية
ISLAMIC SCIENCE UNIVERSITY OF MALAYSIA

7

**LANGKAH
KEPULIHAN
DALAM PENAGIHAN**

7 LANGKAH KEPULIHAN DALAM PENAGIHAN

PANDUAN UNTUK PEMBIMBING

---

*Aplikasi Pendekatan Agama Islam
dalam Kepulihan*

Editor:

Abd. Halim Mohd Hussin
Muhammad Khairi Mahyuddin

Penerbit

Universiti Sains Islam Malaysia
Bandar Baru Nilai
Negeri Sembilan

2011

CETAKAN PERTAMA 2009
CETAKAN KEDUA 2011
© Hak Cipta Universiti Sains Islam Malaysia

Hak cipta terpelihara, tiada mana-mana bahagian daripada buku ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau ditukar kepada apa-apa bentuk dengan sebarang cara sekalipun tanpa izin bertulis daripada penerbit.

Diterbitkan di Malaysia oleh:

Penerbit USIM
UNIVERSITI SAINS ISLAM MALAYSIA
Bandar Baru Nilai, 71800 Nilai
Negeri Sembilan Darul Khusus
Tel:06-798 8226/6081 Faks:06-798 6083
www.usim.edu.my
pej.penerbitan@usim.edu.my

Penerbit USIM adalah anggota
MAJLIS PENERBITAN ILMIAH MALAYSIA

Perpustakaan Negara Malaysia

Data Pengkatalogan-dalam Penerbitan

7 langkah kepulihan dalam penagihan: panduan untuk pembimbing/editor:

Abd. Halim Mohd Hussin, Muhammad Khairi Mahyuddin

ISBN 978-967-5295-50-8

1. Drug abuse--Prevention. 2. Drug abuse--Social aspects. 3. Drug abuse--Treatment. I. Abd. Halim Mohd Hussin. II. Muhammad Khairi Mahyuddin.
362.2917

7 LANGKAH KEPULIHAN DALAM PENAGIHAN

ISI KANDUNGAN

PENGHARGAAN	vii
PRAKATA	ix
PENGENALAN	xi
BAB 1: LANGKAH PERTAMA: Penerimaan Diri	1
Konsep	2
Isu	2
Kata Kunci dan Terminologi	3
Aktiviti-aktiviti	6
Pengujian	7
Isu Etika	9
BAB 2: LANGKAH KEDUA: Penyerahan kepada Allah	11
Konsep	12
Kata Kunci	13
Rumusan	16
Penilaian	16
Contoh Cadangan Aktiviti	17
BAB 3: LANGKAH KETIGA: Mengenal Diri dan Mengaku kepada Allah	21
Konsep	22
Kata Kunci	22
Aktiviti-aktiviti dan Bahan Sokongan Bantu Pengukuhan Langkah	26
Langkah Pelaksanaan	26
Panduan Pelaksanaan Untuk Penaja	27
Isu Etika	27
Aktiviti Penerokaan Diri	28
BAB 4: LANGKAH KEEMPAT: Bertanggungjawab Membetulkan Kesilapan Diri	33
Bertanggungjawab Terhadap Allah, Diri Sendiri dan Orang Lain	35
Kenalpasti Individu yang Pernah Ahli Sakiti	35
Mengambil Tindakan dan Bagaimana untuk Merealisasikannya	36
Aktiviti dan Bahan Sokongan	36
Panduan Pelaksanaan untuk Penaja	43

BAB 5: LANGKAH KELIMA: Usaha dan Tawakkal	45
Konsep	46
Kata Kunci	47
Terminologi	47
Aktiviti dan Bahan Sokongan dalam Pengukuhan	47
Panduan Pelaksanaan	48
BAB 6: LANGKAH KEENAM: Pengukuhan Diri dengan Allah	51
Konsep	52
Kata Kunci	52
Terminologi	54
Panduan untuk Penaja	56
BAB 7: LANGKAH KETUJUH: Mengekal dan Meningkatkan Kepulihan	57
Konsep	58
Kata Kunci	58
Kata-kata Hikmah	63
BAB 8: PENUTUP	65
Kepentingan Akidah dan Taubat dalam Mengekalkan Kepulihan	65
Makna Akidah	65
Peranan Akidah	65
Cara Menguatkan Akidah	66
Faktor-faktor Kelemahan Akidah	68
Kesimpulan	68
Konsep Pembersihan Jiwa	68
Kepentingan <i>Tazkiah Al-Nafs</i>	70
Terdapat Tiga Kategori Nafsu dalam Diri Manusia	70
Cara-cara <i>Tazkiah Al-Nafs</i>	71
Kesimpulan	75
Konsep Taubah dalam Pengekalan Kepulihan	75
Makna Taubat	75
Hukum Bertaubat	75
Syarat-syarat Bertaubat	76
Cara Bertaubat	76
Hubungan Taubat dengan Akidah	76
Konsep Dosa & Pahala	77
Konsep Maghfirah, Rahmah & Hidayah Allah	78
Tanda-tanda Taubat Diterima oleh Allah	80
Kesimpulan	81

Penghargaan

Panel penulis dan Pembina Modul Kepulihan dalam Penagihan
Pelajar Diploma Siswazah dalam Penyalahgunaan Dadah (SPADA)
Sesi 2008/2009

Fakulti Kepimpinan dan Pengurusan
Universiti Sains Islam Malaysia

Pembimbing, Penyunting dan Penasihat

Abd. Halim Mohd Hussin
Muhammad Khairi Mahyuddin

Langkah Pertama

Md. Razif bin Wan
Akasilah bt Osman
Muslimah bt Husin

Langkah Kedua

Sawandarapandy A/L Thangapandy
Khairunnisa bt Mohamad
Vijayalachumy A/P Alagarasamy

Langkah Ketiga

Mohd Nadzir bin Othman
Norzalifah bt Bakri
Amutha A/P Muthiah

Langkah Keempat

Haslinda bt Hamidi
Noor Azian bt Abd. Hani
Mohd Faizal bin Hassan

Langkah Kelima

Mohd Farid bin Mohamad Japeri
Wan Mohd Anuar bin Wan Musa
Wan Nor Azlina bt Wan Hamat@ Wan Amat

Langkah Keenam

Noorhisham bin Hamzah
Norzira bt Ramli
Wan Izahar bin Wan Rawi

Langkah Ketujuh

Zurkunan bin Hj Yusoff
Zaini bin Ahmad
Lenny Shafinaz bt Mohd Yusoff

Prakata

7 Langkah Kepulihan merupakan siri panduan untuk pembimbing bagi membantu kepulihan dalam kalangan penagih dadah. Buku ini mengutarakan langkah-langkah yang menggunakan pendekatan agama Islam sebagai asas kepada perjalanan kepulihan.

Langkah Pertama membicarakan tentang persediaan ke arah kepulihan melalui proses penerimaan sendiri di mana individu yang ingin menuju kepulihan dibimbing dan diajar agar boleh menerima akan dirinya yang telah terlibat dengan kesilapan perjalanan hidupnya sendiri.

Langkah Kedua membicarakan tentang penyerahan diri kepada Allah sebagai kaedah yang boleh membantu kepada kepulihan setelah individu itu berjaya menerima dirinya sebagai seorang yang tidak berkeupayaan melainkan mendapat pertolongan Allah dan beliau maju ke langkah kedua ini.

Langkah Ketiga pula membantu pesakit untuk mengenal diri dan mengaku kepada Allah akan segala kelemahan, kesilapan dan kesalahan yang telah dilakukan dan percaya bahawa hanya dengan pertolongan Allah sahaja beliau akan dapat memperbaikinya.

Langkah Keempat seterusnya membawa pesakit kepada aspek tanggungjawab dan memperbaiki serta memperbetulkan dirinya dengan memahami tanggungjawab kepada Allah, bertanggungjawab kepada dirinya, keluarganya dan kepada orang lain.

Setelah tindakan-tindakan diambil, Langkah Kelima seterusnya mengutarakan konsep usaha dan tawakkal yang berkaitan dengan proses penyucian diri.

Setelah pesakit berjaya melakukan penyucian diri, Langkah Keenam memberi panduan kepada pengukuhan diri terhadap Allah melalui amalan-amalan yang khusus.

Langkah terakhir yang merupakan Langkah Ketujuh membicarakan proses pengekalan dan peningkatan kepulihan melalui pengalaman, kekuatan, harapan dan amalan-amalannya.

Bab Lapan membicarakan secara konseptual berhubung dengan akidah, pembersihan jiwa dan konsep taubah dalam proses pengekalan kepulihan.

Oleh kerana teks yang berkaitan dengan pendekatan-pendekatan rawatan dan pemulihan agak terhad, para pengamal kaunseling atau pegawai pemulihan boleh menggunakan bahan yang dibincangkan dalam buku panduan ini sebagai asas kepada tugas-tugas dan kerja-kerja menolong terutama dalam usaha membantu penagih dadah untuk berjaya dalam proses kepulihan mereka.

Sesungguhnya bahan yang dikemukakan dalam buku panduan ini adalah terhad namun ia merupakan panduan yang boleh digunakan oleh kaunselor atau pegawai pemulihan dalam membantu kejayaan kepulihan. Oleh yang demikian, kaunselor atau pegawai pemulihan perlulah membuat bacaan dan rujukan lanjut dalam disiplin penyalahgunaan dadah ini.

Semoga dengan terbitnya bahan ini akan sedikit sebanyak membantu kaunselor, ahli akademik, pegawai pemulihan atau pihak pengurusan yang terlibat dalam masalah dadah. Pihak penulis sedia menerima sebarang komen yang membina bagi memperbaiki kandungan buku ini. Pihak penulis juga berharap agar usaha ini akan diperluaskan lagi oleh penulis-penulis lain.

PROFESOR MADYA DR ABD. HALIM MOHD HUSSIN

Pengarah

Pusat Penyelidikan dan Penyalahgunaan Dadah, USIM

Pengenalan

Buku ini ialah sebagai panduan untuk pembimbing atau juga dikenali sebagai penaja yang ingin membantu individu atau pesakit ketagihan atau juga dikenali sebagai ahli ke arah kepulihan.

Langkah-langkah ke arah kepulihan ialah;

- i. Penerimaan diri
- ii. Penyerahan kepada Allah
- iii. Menenal diri dan mengaku kepada Allah
- iv. Bertanggungjawab membetulkan kesilapan diri
- v. Usaha dan tawakal
- vi. Pengukuhan diri dengan Allah
- vii. Mengekal dan meningkatkan kepulihan

Langkah-langkah di atas akan dilaksanakan dengan pelbagai kaedah pada bila-bila masa dalam pelbagai situasi seperti;

- menjalankan kesemua langkah mengikut urutan
- menjalankan sebahagian langkah tertentu mengikut urutan
- menjalankan kesemua langkah tetapi tidak mengikut urutan
- menjalankan sebahagian langkah tertentu tidak mengikut urutan

Kaedah yang paling ideal ialah menjalankan semua langkah mengikut urutan. Seseorang pembimbing perlulah memahami secara mendalam tentang langkah-langkah yang disarankan dalam buku ini agar beliau dapat membantu mereka yang ingin memulihkan diri dari masalah pergantungan kepada dadah menemui jalan kepulihan secara berkekalan. Setiap penyakit tertentu ada pengubatnya dan selaku manusia yang kasihkan sesama insan, kita perlu mencari jalan untuk membantu mereka yang menghadapi masalah pergantungan kepada dadah untuk pulih dan menjalani hidup yang normal serta mendapat keredhaan Allah. Buku yang berasaskan kepada aplikasi elemen agama Islam ini mampu mencetus perubahan yang lebih bermakna dalam kalangan penagih dadah. Namun demikian, seseorang penaja atau pembimbing perlu memahami dengan sedalam-dalamnya akan kaedah dan cara langkah-langkah kepulihan ini dilaksanakan. Semoga panduan ini menjadi asas kepada penaja untuk membantu ahli ke arah kepulihan secara menyeluruh.

7 LANGKAH KEPULIHAN DALAM PENAGIHAN

Buku ini diterbitkan sebagai panduan untuk penaja yang juga merupakan pembimbing untuk membantu ahli atau individu yang menjalani proses rawatan dan kepulihan ke arah kepulihan penuh. Antara langkah yang dikupas dalam pendekatan pskospiritual ini ialah penerimaan diri, penyerahan kepada Allah, mengenal diri dan mengaku kepada Allah, bertanggungjawab membetulkan kesilapan diri, usaha dan tawakal, pengukuhan diri dengan Allah dan mengekal dan meningkatkan kepulihan.

Penerbitan buku ini merupakan siri panduan untuk pembimbing bagi membantu kepulihan kalangan penagih dadah. Walaupun buku panduan ini bersifat terhad namun ia boleh menjadi panduan yang boleh digunakan oleh kaunselor atau pegawai pemulihan dalam membantu kejayaan kepulihan.

ISBN 978-967-5295-50-8

9 789675 295508